

**TILSYNSUTVALGET
FOR DOMMERE**

Tilsynsutvalget for dommere har i møte den 15. februar 2011 truffet vedtak i

Sak nr: 107/10 (arkivnr: 201000769-14)

Saken gjelder: Klage fra A på lagmann B ved X lagmannsrett.

Utvalgsmedlemmer: Unni Sandbukt (leder)
Randi Grøndalen
Bjørn Halvor Wikasteen
Halvor Kjølstad
Björg Tørresdal

Bjørn Halvor Wikasteen møtte som varamedlem for Jeppe Normann, som hadde forfall.

Offentlighet: Vedtaket er unntatt offentlighet, jf. offentleglova § 13, jf. forvaltningsloven § 13.

Vedtak: Klagen avvises.

Innledning:

Ved brev av 5. november 2010 har A inngitt klage på lagmann B ved X lagmannsrett. Klagen gjelder dommeratferd. Klagen er forelagt lagmann B som ved brev av 15. desember 2010 har avgitt uttalelse. Førstelagmann C ved X lagmannsrett er orientert om klagen og har den 22. desember 2010 avgitt uttalelse. Ved brev av 9. november 2010 er A varslet om mulig avvisning av klagen på grunn av klagefrist og manglende klageadgang. Varselet om avvisning er kommentert og klagen er supplert ved brev fra A av 16. november 2010 og 18. januar 2011. Tilsynsutvalgets medlemmer har for øvrig mottatt brev fra A datert 7. februar 2011.

Saksfremstilling:

A var tidligere direktør ved X lagmannsrett. Den 28. september 2009 sendte fagforeningene Z og Y brev til Domstoladministrasjonen hvor det ble varslet om vansker ved arbeidsmiljøet ved X lagmannsrett. Varselet gjaldt blant annet As lederstil. Saken ble ved flere anledninger omtalt i media. På bakgrunn av varselet opprettet Domstoladministrasjonen en undersøkelsesgruppe som skulle foreta nærmere undersøkelser av forholdene i domstolen. Ved brev av 26. november 2009 konkluderte Domstoladministrasjonen med at ”de forhold som anføres ikke er av en slik karakter og alvorlighetsgrad at de kan ansees som ”kritikkverdige”, slik dette begrepet er anvendt i arbeidsmiljøloven § 2-4.”. Den interne konflikten i domstolen fortsatte ut over høsten 2009/vinteren 2010. A fikk permisjon fra stillingen som direktør fra 1. mars til 1. september 2010, og fratradte stillingen den 1. september 2010.

Den 22. desember 2009 skrev A et brev til daværende førstelagmann E hvor hun skisserte et opplegg for forhandlinger om en sluttpakke. Samme dag ble A kontaktet av en journalist i [...], som hadde en kopi av dette brevet. Daværende førstelagmann E sendte den 23. desember 2009 en e-post til samtlige ansatte hvor han ga uttrykk for at brevet var tatt fra hans kontor. Den 24. desember 2009 hadde [...] et oppslag hvor innholdet i brevet ble beskrevet. Det oppsto etter dette en intern diskusjon i X lagmannsrett, om hvorvidt brevet hadde ligget åpent på kopimaskinen eller var tatt fra daværende førstelagmann E sitt kontor. Den 28. desember 2009 sendte A en e-post til samtlige ansatte hvor hun presiserte at hennes brev ikke hadde ligget på kopimaskinen. Lagmann B skrev den 15. januar 2010 en e-post til samtlige ansatte i lagmannsretten hvor han reagerte på førstelagmann E sin e-post og pekte på at det kunne finnes flere alternative årsaker til at brevet var blitt kjent. Den 21. januar 2010 hadde [...] et oppslag om saken med tittelen: ”Brevmysteriet. Hvem snakker sant?”. Lagmann B var sitert i oppslaget.

Klagen knytter seg til lagmann B's opptreden i forbindelse med det omtalte brevet, hans e-post den 15. januar 2010 og [...] oppslaget den 21. januar 2010.

Klager – A – har i hovedsak vist til følgende:

Det gjøres ikke gjeldende at lagmann B har gjort seg skyldig i tyveriet av brevet, men han har engasjert seg i en sak der det er begått et tyveri. Det gjøres gjeldende at han ved sin opptreden har felt en dom over klager kun basert på egne undersøkelser. Han har ved dette satt klagers rettsikkerhet til side og bidratt til ytterligere forfølgelse og trakassering av henne. Dette har han gjort internt ved sin e-post og eksternt ved å uttale seg til [...]. Hans atferd er moralsk og juridisk forkastelig. Det må stilles krav til en dommers opptreden både innad i domstolen og utad i det offentlige rom. Lagmann B har utvist grov illojalitet både

internt og overfor den øverste ledelse i lagmannsretten når han uten å være part og på sviktende grunnlag påtatt seg rollen som ”prosessfullmektig” og ”tillitsvalgt”. Lagmann B har skadet klagers omdømme og troverdighet, og har opptrådt i strid med den etiske standard man i en rettstat bør forvente av en lagmann.

Når det gjelder klagefristen, gjør A gjeldende at prosessen har pågått over tid og at fristen først kan regnes fra det tidspunkt forholdet opphørte. Hun har ikke hatt mulighet til å klage før utløpet av sin permisjon av berettiget frykt for å bli beskyldt for å bryte avtalen med Domstoladministrasjonen. Klagefristen må derfor prinsipielt løpe fra 1. september 2010, da permisjonen utløp. Subsidiært gjøres det gjeldende at klagen er fremsatt innen lovens ett-års frist, da klagen er knyttet til lagmann B’s opptreden fra 5. januar 2010, hans e-post av 15. januar 2010 og oppslaget i [...] den 21. januar 2010. Tilsynsutvalget bør av eget tiltak ta klagen til behandling.

Når det gjelder klageadgangen, har A gjort gjeldende at en eventuell avvisning er en helt uholdbar og meget ufullstendig tolkning av domstoloven §§ 236 og 237. Hun er svært direkte berørt av lagmann B’s handlinger. Dersom saken er spesiell nok, kan partsdiskusjonen og klageinteressen settes til side for å få saken behandlet. Denne saken er av en slik art at den bør behandles av Tilsynsutvalget av eget tiltak.

Det foreligger ingen form for personalkonflikt. En personalkonflikt forutsetter en relasjon mellom partene, forutsetningsvis over/underordnet. Lagmann B og klager hadde ingen personalkonflikt og hadde ikke stillingsrelasjoner som kunne utløse en slik konflikt. Dette er en varslingssak etter arbeidsmiljøloven § 2-4 der Domstoladministrasjonen slo fast at det ikke var skjedd noe kritikkverdige. En varslingssak bunner ikke nødvendigvis i en personalkonflikt. Saken er avsluttet og ble ikke behandlet som personalkonflikt. For øvrig er klagen mot lagmann B også å anse som en varsling i henhold til arbeidsmiljøloven.

Innklagede – lagmann B – har i hovedsak vist til følgende:

Innklagede har ingen kommentarer til klagen. Selv om det etter hans vurdering er uten betydning for saken vil han imidlertid nevne at han hadde permisjon fra sin stilling som lagmann ved domstolen fra (1. januar 2010), da han undersøkte saken og sendte sin e-post.

Lagmann B avviser at han har ”stått frem” eller uttalt seg offentlig i [...] om ”brevsaken”. Det burde være tydelig for enhver at oppslaget om saken, som senere kom i [...] ikke var et intervju med ham, men at det var [...]s framstilling av de opplysningene avisen hadde om saken.

Domstolleder – førstelagmann C – har ikke kommentert saken utover at han er kjent med lagmann B’s uttalelse og at han antar at saken skal avvises.

Tilsynsutvalget for dommere ser slik på saken:

Tilsynsutvalget legger til grunn at saken er klar for realitetsbehandling. Slik saken er opplyst, finner utvalget det åpenbart unødvendig å høre partenes muntlige forklaringer, jf. domstoloven § 238 andre ledd, andre setning. Ingen av partene har bedt om dette.

Denne saken behandles sammen med to andre klager fra A som gjelder samme sakskompleks. Dette gjelder klage på førstelagmann C, se sak 104/10 og klage på

lagdommer D, se sak 101/10. Tilsynsutvalget har vurdert klagen som likeartede, og har kommet til at ingen av dem oppfyller vilkårene for å bli tatt til realitetsbehandling i utvalget, jf. domstolloven § 237 første ledd, jf. tredje ledd. Dette er nærmere begrunnet nedenfor.

Lagmann B er innklaget for å ha engasjert seg i en prosess i X lagmannsrett som endte med at direktør A og førstelagmann E fratradte sine stillinger. A har bl.a. anført at lagmann B har bidratt til trakasseringen av henne ved å kommentere en e-post til de ansatte om en bortkommen brevkopi samt ved å uttale seg om saken til avisa [...].

Saken berører spørsmål om adgangen for tilsatte til å klage på forhold som berører tjenesteinterne/administrative forhold, herunder bringe en personalkonflikt i domstolen inn for Tilsynsutvalget. Det følger av domstolloven § 237 første ledd nr 1 at "andre personer" enn de som er direkte knyttet til en sak, men som likevel er direkte berørt av kritikkverdige dommeratferd, kan klage. I lovens forarbeider er det blant annet forutsatt at tilsatte i domstolen kan klage på kritikkverdige forhold som berører dommerens arbeidsoppgaver og opptreden utenom rettssakene. Det er imidlertid ikke enhver sak av en slik karakter som kan bringes inn for utvalget. Hovedregelen er at Tilsynsutvalget bare kan behandle tjenesteinterne saker som ikke blir løst internt i domstolen eller ved bistand fra Domstoladministrasjonen.

Dette er nærmere omtalt i forarbeidene.

I NOU 1999 side 330 er blant annet følgende bemerket om dette spørsmålet:

"Et særskilt spørsmål er om *tilsatte* ved et dommerkontor skal kunne gis klagerett i forbindelse med tjenesteinterne, rent administrative forhold, f.eks. en dommers kritikk av en tilsatts jobbutførelse, klesdrakt, språkføring. Etter kommisjonens oppfatning bør utgangspunktet være at en personalkonflikt ikke er et anliggende for disiplinærorganet. Slike saker bør i alminnelighet følge vanlig tjenestevei og finne sin løsning som et internt tjenesteanliggende. Men hvis det ikke lar seg gjøre, bør disiplinærorganet kunne kobles inn. Dette vil si at også denne type kritikkverdige atferd fra en dommers side kan fanges opp av klage- og disiplinærordningen. Kommisjonen mener at saksgangen bør være at den tilsatte tar opp saken med domstolleder, eventuelt i samråd med sin fagforening, med sikte på å finne en løsning. Hvis dette ikke fører fram, vil den tilsatte kunne bringe saken inn for den sentrale domstoladministrasjonen. Dersom domstoladministrasjonen finner grunn til det, bør den kunne klage dommeren inn for disiplinærorganet i kraft av sin alminnelige klagerett. Konsekvensen av dette er at den tilsatte ikke får noen egen klagerett. Disiplinærorganet bør imidlertid også i disse tilfellene ha adgang til å ta opp en sak av eget tiltak, dvs. også på grunnlag av en henvendelse fra en tilsatt, men etter kommisjonens oppfatning bør disiplinærorganet være mer tilbakeholden med selv å gripe inn i slike interne konflikter eller problemsituasjoner."

Det siteres videre fra Ot.prp. nr. 44(200-2001) side 176:

"Det er et særskilt spørsmål om også *tilsatte* ved et dommerkontor skal kunne gis klagerett i forbindelse med tjenesteinterne, rent administrative forhold, for eksempel en dommers kritikk av en ansatts jobbutførelse. En slik personalkonflikt bør i utgangspunktet ikke være et anliggende for klage- og disiplinærorganet, men hvis det ikke lar seg gjøre å løse problemet internt, bør klage- og disiplinærorganet kunne kobles inn. Justisdepartementet anbefaler at den ansatte henvises til å bringe saken inn for den sentrale domstoladministrasjon. Dersom domstoladministrasjonen finner grunn til det, bør den kunne klage dommeren inn for klage- og disiplinærorganet i kraft av sin alminnelige klagerett. Klage- og disiplinærorganet bør være

tilbakeholdent med å gripe inn i slike interne konflikter eller problemsituasjoner av eget tiltak, basert på en henvendelse fra en tilsatt.

Tilsynsutvalget legger til grunn at A's klage gjelder en intern konflikt i X lagmannsrett som i hovedsak verserte i perioden 2008-2010. Alle de påklagede forhold anses direkte knyttet til den interne konflikten i domstolen, hvor blant annet A's lederstil var et tema. Saken har vært behandlet ved Domstoladministrasjonen og ble avsluttet da A og førstelagmann E fratrådte sine respektive stillinger i september 2010. Domstoladministrasjonen har ikke benyttet seg av adgangen til å klage noen av de involverte dommerne inn for Tilsynsutvalget.

Det fremstår etter dette som klart at konflikten ikke er et anliggende for Tilsynsutvalget, fordi de påklagede forhold gjelder en intern konflikt som er løst med bistand fra Domstoladministrasjonen. Grunnvilkårene for å ta klagen til behandling er derved ikke oppfylt, jf. domstoloven § 237 første ledd med tilhørende forarbeider.

Tilsynsutvalget vil bemerke at det kan finnes tilfeller der slike klager kan bli behandlet av utvalget, selv om Domstoladministrasjonen har vært inne i bildet for å løse konflikten. Utvalget har blant annet hjemmel for å ta klager opp til behandling av eget tiltak, jf. domstoloven § 237 tredje ledd. I så fall må det påvises kritikkverdig opptreden i forbindelse med den interne konflikten som utvalget finner grunn til å påtale. Utvalget kan ikke se at det er påvist slike forhold i denne saken.

Det foreligger etter dette ikke klagerett og klagen avvises.

Tilsynsutvalget for dommere fatter etter dette slikt enstemmig

vedtak:

Klagen avvises